

(Ὁ Τιοχας δὲν ἀπαντᾷ, κρύβεται πίσω ἀπὸ τὸ Σπεράνσκη, κυττάζει πίσω ἀπὸ τὴν πλάτη του. Σ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς μικρῆς αὐτῆς σκηνῆς δὲν παύει νὰ κυττάζει τὸ Σάββα· κινεῖται νευρικά τὸ στόμα καὶ τὰ φρύδια, καὶ κάποτε σφίγγει μὲ τὰ δύο χεῖρα τὸ στόμα. Εἶναι σκυθρωπὸς πολὺ.)

ΣΠΕΡΑΝΣΚΗ. — Ὁ λαὸς εἶναι πολὺ ταραγμένος, Ὀλυμπία Γεωρόβινα. Σπάσανε τὴν παλιὰ πόρτα πού εἶναι στ' ἄλλο μέρος, πρὸς τὸ δάσος, καὶ μῆτανε μέσα ἀπὸ κεῖ. Φωνάζουν, δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβει κανένας τίποτε. Πολλοὶ εἶναι πεσμένοι χάμω μέσα σὲ φοβεροὺς σπασμούς, θὰ εἶναι ἀρρωστοί, καθὼς φαίνεται. Εἶναι πολὺ περίεργο καὶ πρωτότυπο θέαμα!

ΛΥΠΑ. — Τρήγορα θὰ βγοῦνε; Καιρὸς νὰ φεύγω. (Σηκώνεται).

ΣΠΕΡΑΝΣΚΗ. — Λένε τώρα, πολὺ γρήγορα. Ἀναποδογυρίσανε ἕνα καροτσάκι μ' ἕνα ἀκροτηριασμένο. Εἶναι ξαπλωμένος στὸ χῶμα καὶ φωνάζει, τόσο παράξενα.

ΒΑΣΙΑΣ. — Μὰ ὄχι. Σᾶς φάνηκε...

(Στὸ δρόμο πού φέρνει ἀπὸ τὸ μοναστήρι παρουσιάζεται ὁ Κοντράτης μὲ δύο προσκυνητές, πού τὸν ἀκοῦνε μὲ προσοχή. Μόλις βλέπει τὸ Σάββα, κἀτί λέει σ' αὐτοὺς πῶναι μαζί του, κ' ἐκεῖνοι σταιματοῦν.)

ΒΑΣΙΑΣ. — Ἄ, νά-τονε!

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — (Ντυμένος καθαρά, πολὺ ζωηρός). Καλὴ μέρα σας, Ὀλυμπία Γεωρόβινα. Καλὴ μέρα καὶ σ' ἐσᾶς, Σάββα Γεωρόβιτις.

ΣΑΒΒΑΣ. — Καλὴ μέρα, καλὴ μέρα! Ἦρθες, δὲ φοβήθηκες;

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — (Ἦσυχ). Γιατὶ νὰ φοβηθῶ; Σάματις θὰ μὲ σκοτώσετε; μὰ καὶ νὰ μὲ σκοτώσετε, θάναι γλυκὸς ὁ θάνατος ἀπὸ τὰ χεράκια σας.

ΣΑΒΒΑΣ. — Τί παλληκάρη! Καὶ τί καθαρός πού εἶσαι. Δὲν εἴσουνά μέσα στὸ βάλτο τέτοιος, εἴσουνά χειρότερος.

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — (Ἐψώνοντας τοὺς ὅμους μ' ἀξιοπρέπεια). Ἄδικα μοῦ τὸ θυμίζετε, τώρα εἶναι ὁλος διόλου περιττό. Καὶ σεῖς, Σάββα Γεωρόβιτις, εἶναι καιρὸς ν' ἀφήσετε τὴν κακία κατὰ μέρος. Νά!

ΣΑΒΒΑΣ. — Μπᾶ!

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — Αὐτὸ πού σᾶς λέω· τί μπᾶ καὶ ξεμπᾶ; Φτάνει πιά.

ΣΑΒΒΑΣ. — Μπορῶ νὰ σᾶς συγχάρῳ γιὰ τὸ θαῦμα;

ΚΟΝΤΡΑΤΗΣ. — Νά, Σάββα Γεωρόβιτις, γιὰ τὸ θαῦμα. (Κλαίει· σκουπίζει τὰ μάτια μὲ τὸ μαντίλι ἐπιδεικνυτικά.) Μᾶς ἔδειξε ὁ Θεὸς τὸ θαῦμα Του.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΘΗΝΑ I. ΣΑΡΑΝΤΙΑΝ

Θὰ ξεσλαβωθοῦμε. Μήπως κ' ἡ καρδαίνουσα σιλαβιά δὲν εἶναι;

Ἡ μέση ὁδὸς νόημα δὲν ἔχει. Ἀπλοποίηση τῆς καθαρῆς δὲν ὑπάρχει.

Ψυχάρης



ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ



κ. Κοκκ. Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ γράμμα σου. Νά, όταν κατέβεις τὰ ξαναλέμε. «Ἡ Στερεμένη Βρύση», πολὺ καλὴ στὴν ιδέα, καὶ σοὺ συσταίνουμε νὰ καταγίνεις λίγο περισσότερο στὸ τεχνικὸ μέρος, πού εἶναι ἕνα πρῶμα πού τὸ μαθαίνει κανεὶς πολὺ πὺδ εὐκόλα. Ἐπίσης ἀπόφευγε καθαρανουσιάνικα συνταγμένες φράσεις: «μέχρι αὐτοῦ τοῦ φίλου»—κ. Γ. Δ. Ἀρ. Δὲν εἶναι κακὸ, λίγο πὺδ δύναμη καὶ δέσιμο θέλουν αὐτὸ τὸ εἶδος τίτλῳ στὴν ἐκφραση ποιήματα. Ἐπίσης ὁ στίχος πρέπει νὰ εἶναι τέλειος καὶ χωρὶς χασιωδίες πού μοιάζουν μὲ δόντια πού λείπουν. Δυστυχῶς ὁ καιρὸς δὲ μᾶς ἐπιτρέπει νὰ σοὺ γράψουμε ἰδιαιτέρω. Ἐπιγραφὴ ἀδύνατη. Ἄν θέλεις παραδείγματα γιὰ ὅσα σοὺ γράψουμε πάρα πάνω, πάρε τοὺς δύο πρώτους στίχους:

Χρόνια καιροὺς προσμένει
κόρη ἀφροπλάσμενη

ἂν ἤθελες νὰποφύγεις τὴ χασμιδιά: Κόρη ἀφροπλάσμενη, δὲν εἶχε καμιὰ δυσκολία: μπορούσες νὰ πεις: Μιά κόρη ἀφροπλάσμενη, ἢ: ἡ κόρη ἡ ἀφροπλάσμενη, ἢ: ἡ κοπέλα ἀφροπλάσμενη, ἢ: παρθένα ἀφροπλάσμενη κτλ.—κ. Γ. Γιωαν. Θὰ δημοσιεῖται. Λίγο πὺδ συγκριμένο νὰ εἴτανε θὰ εἴτανε πολὺ καλὸ.—κ. Τ. Καρπ. Θαρροῦμε πὺς δὲν ἀξίζει νὰ γίνεται κἀν λόγος: στὸ συνάφι τὸ δικό μας εἶναι πολλοὶ τέτοιοι—ὅμως εὐτυχῶς ὄχι ὅλοι. Ὁ μεταφραστὴς λέει πὺς ἔχει τὴ γνώμη πὺς δὲν εἶναι σωστὸ νὰ διορθῶναι ὁ μεταφραστὴς τὸ ὕψος τοῦ συγγραφέα, καὶ μάλιστα όταν ὁ συγγραφέας εἶναι ἕνας Θεοβαντὴς, παρὰ τὸ ἐναντίο ἔχει χρέος ὅσο μπορεῖ νὰ τὸ κρατεῖ. Ἄν τώρα τὸ ὕψος τοῦ Θ. δὲν ἀρέσει στὸ *στυλίστα* σου, αὐτὸ εἶναι ἄλλος λόγος· ὅμως πρέπει καὶ νὰ συλλογιστεῖς πὺς ὁ ἀτυχὸς ὁ Θεοβ. ἔφησε ἐδῶ καὶ περισσότερο ἀπὸ τρεῖς αἰῶνες, καὶ δὲν μπορούσε νὰ ἔχει τὴ μόρφωση καὶ τὴν καλαισθησία τοῦ *στυλίστα* σου. Μὰ μὲ ἄλλα μᾶς ἔφερε γιὰ παραδείγμα τίς τελευταῖες 15 ἀράδες στὸ τελευταῖο φύλλο, ὅπου βρίσκεται πέντε φορὲς τὸ ῥήμα παραπονιέμαι. νὰ παραπονιῶνται, νὰ παραπονιέται, θὰ παραπονιέμαι. νὰ παραπονιῶνται καὶ μᾶς εἶπε πὺς τὸ ἴδιο γίνεται καὶ στὸ ἰσπανικὸ κείμενο μὲ τὸ ῥήμα: queje, quejarse, quejara, quejar, quejarse.—κ. Stasr. Τί νὰ σοὺ ποῦμε· ἔχουμε καποια ἀντιπάθεια γι' αὐτὸ τὸ εἶδος πεζὰ τραγούδια. Στείλε μας τίποτα δικὰ σου ἢ καὶ μεταφρασμένο, μὰ ἄλλο εἶδος.—κ. Ἰλλ. Τίποτα ζουμερότερα ἢ ἀρτιώτερα, γιὰτὶ αὐτὰ εἶναι σὺν κομμάτια ἀπὸ ποιήματα.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Προκηρύσσει διαγωνισμοὺς πρὸς κατάληξιν εἰκοσι πέντε κενῶν θέσεων κτηματικῶν ὑπογραμματέων. Καὶ δέκα πέντε κενῶν θέσεων Κτηματικῶν Γραμματέων.

Ὁ διαγωνισμὸς τῶν Κτηματικῶν ὑπογραμματέων ἐνεργηθήσεται ἐν Θεσσαλονίκῃ τὴν 27 μὴνός Δεκεμβρίου ἔ. ἔ. ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν ἐννάτην 9 π. μ. ἐν τῷ Καταφύγματι τοῦ Κτηματικοῦ Γραφείου Θεσσαλονίκης.

Προσόντα: Πρωτότυπον ἢ κεκυρωμένον ἀντίγραφον ἀπολυτηρίου Γυμνασίου ἢ ἄλλης ὁμοταγοῦς Σχολῆς.

Ὁ δὲ διαγωνισμὸς τῶν Κτηματικῶν Γραμματέων ἐνεργηθήσεται τὴν 22 Ἰανουαρίου 1920 ἡμέραν Τετάρτην καὶ ἐν τῷ Καταφύγματι τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας.

Προσόντα: Δίπλωμα Νομικῆς. Διὰ τὰ ἐποδλητὰ υἱοποιητικὰ ὡς καὶ πᾶσαν ἄλλην σχετικὴν πληροφορίαν οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἀποταθῆτωσαν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας (Τμήμα Προσωπικοῦ) ἢ τὸ Κτηματικὸν Γραφεῖον.

(Ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας)



ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

BIBLIA ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

Ο διαγωνισμός, που προκήρυξε ο «Νουμάς» και που μας εδωσε, καθώς είπαμε, μερικά τραγουδάκια για παιδιά, που όσο κι' αν δεν είναι ιδανικά όλα στο είδος τους, πλησιάζουν στο νόημα της παιδαγωγικής τέχνης, περισσότερο από άλλα παλαιότερα, που κάνουν μάλιστα το γύρο τους στα σχολεία, φημισμένα και καλοτυχημένα, που φαίνεται ο δυσκολότερος διαγωνισμός από όλους προκηρυχτήκαν ως τα πρώτα στην Ελλάδα. Και ξέρομε ποιοι διαγωνισμοί λυρικοί, δραματικοί, διηγηματογραφικοί προσπάθησαν, ως την ώρα που μιλούμε, να προκαλέσουν ένα τεχνητό ανήσυχμα στα λογοτεχνικά μας περιβάλλοντα. Και είδαμε ποια Flora mirabilis ξεπετάχτηκε από την εντυπωσιακή αυτή καλλιέργεια. Γι' αυτό ακριβώς ομολογώ πως ξαφνίστηκα λιγάκι όταν είδα έναν Ελληνικό διαγωνισμό, που δεν ήταν εύκολότερος απ' τους άλλους, να δώσει επιτέλους και κάτι τι, που αξίζει να μείνει.

Είπα πως το παιδαγωγικό λογοτεχνικό είδος μου φαίνεται το δυσκολότερο απ' όλα. Κι' έχω κάποια σχετική σειρά απ' τη λιγιστή, ως τη στιγμή, συνεργασία μου στα διδακτικά βιβλία του Κράτους. Η δουλιά αυτή μούδωνε άφορμή να ιδώ, να εξετάσω και να συλλογιστώ μερικά πράγματα, που δε μου είχε δοθεί άφορμή να τα συλλογιστώ ως τότε. Δεν είχα βέβαια την ιδέα πως έργα προωρισμένα για παιδιά, μπορούν να τα γράφουν και τα ίδια τα παιδιά. Δε φανταζόμουν όμως, πως η ψυχολογία του παιδιού είναι τόσο διαφορετική, όχι μόνο ποσοτικά, αλλά και ποιοτικά, απ' την ψυχολογία του ενήλικου. Έλεγα πως μία σελίδα γραμμένη, για να τη διαβάσουν τα παιδιά, πρέπει το πολύ - πολύ να είναι γραμμένη κάπως πιο απλά, κάπως πιο εύκολονόητα και με θέμα κάπως πιο παιδαγωγικό, από μία σελίδα γραμμένη για τους μεγάλους. Σιγά - σιγά κάνοντας και κάποια πειράματα, με τα παιδιά τα δικά μου και με τα ξένα παιδιά, έφτασα να μορφώσω τη γνώμη πως το παιδί, όχι μονάχα είναι ξεχωριστό ψυχολογικό είδος, αλλά έχει και μία αισθητική δική του, που δεν είναι απλώς κατώτερη απ' την αισθητική των μεγάλων, σαν αισθητική ατελέστερη και πρωτογενέστερη. Κ' η αισθητική αυτή είναι μία αισθητική αξιοσεβαστή, που κάποτε θα μπορούσε να δώσει άφορμή και στους μεγάλους για κάποιαν ανανέωση της αισθητικής της δικής τους. Έτσι και σ' αυτή την περίπτωση το παιδί γίνεται πολλές φορές δάσκαλος των μεγάλων.

Το θέμα είναι πολύ εύρύχωρο, ώστε να το καταπαστή κανείς σε λίγες πρόχειρες, χρονογραφικές γραμμές. Είναι όμως μερικά πράγματα, σχετικά με την αισθητική των παιδιών, που κάνουν εντύπωση κι' απ' το πρώτο αντίκρισμα. Η περιγραφή, λόγου χάριν, που πάντοτε μεγαλύτερο μέρος στα βιβλία των μεγάλων, χωρίς πάντα να κατορθώνει να τους δώσει τίποτε καλύτερο από κείνο που βλέπουν με

τα μάτια τους, δεν ενδιαφέρει καθόλου το παιδί. Το κουράζει και το αποκοιμίζει. Δεν την ανεχεται, παρ' όλο το σημείο, που του δίνει μερικές γενικές και χαρακτηριστικές γραμμές, ωστόσο στις οποίες η οίηση του ή φαντασία δημιουργεί το οικο της το τοπίο ή το οικο της το αντικείμενο, που είναι πάντα ψυχικότερο, προσοικιωότερο και επομένως αληθινότερο. Το παιδί το ενδιαφέρει περισσότερο η κίνηση, η οραση, ή ζωή στο συναίσθημα της φανερωσιάς, το ύψος και το ηθικό, παρ' όλο το στατικό. Και δεν ξέρω, αν κι' υπαίτω στο νου αυτό, η οίηση μας ή αισθητική οδ' θα μπορούσε να ανανεώρηση καποιες παλιές της αξίες.

Μια άλλη περιεργή σταση της ψυχής του παιδιού, είναι η σταση της μεροστα στις φυσικές μορφές. Η πορφύροχρυση ούση, το πολυχρωμο παγοράμα ενός ανύσμενου κάμπου, η λυρική ωμορφιά μιας λίμνης, με τα ήσυχα νερά της, που καθρεφτίζουν σύννεφα και πρασιναδες, δε φαινονται να του κάνουν καμμία εξαιρετική εντύπωση, αντικρουόμενα είτε στη φύση, είτε στην τέχνη. Ένας σιδηρόδρομος που σάξει ασφάρνα το θειότερο τοπίο, τραβάει την ψυχή του πιο πολύ απ' το ίδιο το τοπίο. Οι παιδαγωγοί συμπεραίνουν απ' αυτά πως η παιδαγωγική ψυχή είναι ξένη στις φυσικές ωμορφιές. Η αντίληψη της ωμορφιάς αυτής έρχεται, λένε, αργότερα. Η ερμηνεία αυτή μπορεί να είναι σωστή ως ένα σημείο. Μα δε μου φαίνεται να βρίσκεται απόλυτα στην ακρίβεια. Μούτυχε πολλές φορές να παρατηρήσω μία ωριμασμένη «διάθεση», που δίνουν διαφορετικά κάθε φορά στην ψυχή του παιδιού, οι φυσικές ωμορφιές. Και όταν ένα θέαμα ή βίωμα γεννάει μία διάθεση, αυτό δείχνει πως υπάρχει επίδραση. Και την επίδραση αυτή δεν πρέπει να την αρνηθώ κανείς. Η διάθεση αυτή δε φανεράνεται βέβαια σε θαυμασμούς και ξεφωνητά. Αλλά γι' αυτό ακόμα μου φαίνεται βαθύτερη. Μπορεί να μην είναι μία διάθεση οσφή και αυτοσυνειδητή, όπως στους μεγάλους, απ' τους οποίους δε λείπει και κάποια ύποκρισία στο φαινόμενο των ψυχικών τους καταστάσεων. Είναι όμως η ποιητική διάθεση, που δίνει ακόμα και στο μικρό πουλαράκι ή ώρα και ο τόπος, όταν δώσει στον ανοιξιάτικο κάμπο. Και θα ήτανε παράτολμο να την αρνηθώ κανείς στο παιδί. Επομένως κι' εδώ διαφέρει ο τρόπος, με τον οποίο θα προσφέρουμε στο παιδί τις φυσικές ωμορφιές, σύμφωνα με την αισθητική του.

Άλλο χαρακτηριστικό της αισθητικής του παιδιού είναι η αγάπη του προς το υπερφυσικό. Έξετάζοντας όμως το υπερφυσικό, σχετικά με τη φαντασία του παιδιού, δεν πρέπει να το πάφουμε στην αντίληψη, που έχουν οι έμεις οι μεγάλοι για ό,τι συνειθίζουμε να εννοούμε μ' αυτή τη λέξη. Το υπερφυσικό για το παιδί είναι ένα είδος πραγματικού. Κ' η αγάπη του γι' αυτό είναι μία αγάπη ρεαλιστική, όπως ρεαλιστική είναι σ' όλη τη γραμμή κι' η αισθητική του. Το φανταστικό είναι τόσο ενωμένο με το πραγματικό στην αντίληψή του, που δύσκολα μπορεί να δοχί κανείς τα σύννορα που ξεχωρίζουν το ένα από τ' άλλο, αν υπάρχουν και τέτοια σύννορα. Οι δοξάκοι

καὶ οἱ νεράιδες τῶν παραμυθίων καὶ τῶν τραγουδιῶν ζοῦνε γιὰ τὸ παιδί, ὅπως καὶ τ' ἄλλα ζωντανὰ πλάσματα, ποὺ τὸ τριγυρίζουν. Κι' ἀκόμα μιὰ φορά ἀξίζει νὰ ζηλέψη κανεὶς τὴν αἰσθητικὴ τοῦ παιδιοῦ καὶ νὰ δνειρευτῇ νὰ τὴ φτάσῃ, ὅπως τὴν φτάσανε ὅλοι οἱ μεγάλοι ποιητές. Καὶ γι' αὐτοὺς μήπως τὸ φαντάσιν καὶ μὲ τὸ πραγματικὸ δὲν εἶν' ἐνωμένα σὲ μιὰ κοινὴ, ὁμοούσιαν ὁμορφιά ;

Γι' αὐτὸ ἴσια - ἴσια εἶναι πολὺ δύσκολο, μοῦ φαίνεται, ν' ἀντικρούῃ κανεὶς τὴν αἰσθητικὴ τοῦ παιδιοῦ καὶ νὰ τὴν ἱκανοποιήσῃ. Καὶ γι' αὐτὸ ἓνας ποιητής, ποὺ θὰ μπορούσε νὰ δάσῃ στὰ παιδιά ἓνα βιβλίο, ἄξιο νὰ τὸ θαυμάσουν καὶ νὰ τὸ ἀγαπήσουν, θὰ μπορούσε νὰ καυχῇθῃ ἄλλο τόσο, ὅσο κι' ἂν ἔγραφε ἓνα ἀριστούργημα γιὰ τοὺς μεγάλους.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐνα βιβλίο Ἑλληνικὸ, Ἑλληνικώτατο, μὲ τὸν τίτλο «55 Ἑλληνικὰ διηγήματα, Λογοτεχνικὰ ἐκδόσεις Ζηκάκης, Ἐπιμέλεια Κώστα Ι. Καρζῆ» κυκλοφόρησε ἀπὸ τὴς ἡμέρες — βιβλίο Ἑλληνικὸ, διαλεχτὸ σὲ ὅλη, ἀλλιτεχνικώτατο. Ὁ ἐκδότης Ζηκάκης εἶναι ἀπὸ τοὺς παλαιότερους καὶ ἰκανότερους ὑπαλλήλους τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς Ἑστίας. Ὁ ἐπιμελητής, νὰ ποῦμε ὁ ὁδηγὸς, ὁ σύμβουλος, ἀκόμα κι' ὁ φιλολογικὸς διευθυντὴς τῶν ἐκδόσεων, ποὺ ντεμπονιάρει στὴ φιλολογία μ' ἓνα φωτεινὸ καὶ καλογραμμένον πρόλογον στὰ «55 διηγήματα», εἶναι ὁ Κώστας Καρζῆς, μακρινὸς βιβλιόφιλος καὶ μελετητὴς τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας ὅσο οὔτε οἱ «ἐξ ἀπαγγέλματος» φιλόλογοι. Κ' εἶτοι συνεργάστηκαν οἱ δύο αὐτὲς ἰκανότητες — τὸ τονίζουμε αὐτὸ — γιὰ νὰ γράλουν ἓνα βιβλίο τέλειον, γιὰ νὰ δώσουν, μέσα στὶς 407 σελίδες του, ἓναν καθρέφτη πιστὸ τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, ποὺ τὴν δείχνει ὄχι καὶ τόσο φτωχιά, καθὼς ἱσαμυνότανε μερικὸι στείροι φημεριδογράφοι, ἀφοῦ πενηνταδὺ ὀνόματα, ἀρχινώντας μὲ τὸν Ἰάκωβο Πολυλά καὶ τελειώνοντας μὲ τὴν Πετρούλα Ψηλορείτη, βρίσκονται σὶν κατ'ἀλόγον τῶν περιεχομένων. Ὅπως τὸ λέει πολὺ σαφέστατ' ὁ Κ. Καρζῆς σὶν πρόλογόν του πρὸς τὸ Ἑλληνικὸ βιβλίο ἀπόκτησε πιά κι' αὐτὸ δική του συνείδηση. Καὶ τὰ λόγια αὐτὰ ἔχοντας γιὰ σύμβολο τῆς δουλειᾶς του ὁ Ζηκάκης φιλοδόκησε νὰ γίνῃ «Ἑλληνικὰ ἐκδόσεις κ' εἶτοι σύγκαιρα μὲ τὰ «55 Ἑλληνικὰ διηγήματα» ἔδραλε σὲ Β'. Ἐκδοσὴ τὸν ἐξαντλημένον «Θάνατον παλληκαριοῦ» τοῦ Κωστῆ Παλαμά, τυπῶναι τὴν τοῦ ἴδιου τὴν ἐξαντλημένην «Ἀσάλευτη Ζωή», «Τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου» καὶ τὴν «Ὑμνον εἰς τὴν Ἀθηνᾶν» (ἐξακτλημένα κι' αὐτὰ) καὶ μᾶς εἰσιμάζει γιὰ τὸν ἐρχόμενον Γενάρην τὸν «Ἀναδρομὴν τῆς Ἀπικῆς» τοῦ Δ. Γρ. Καμπούρογλου καὶ τοῦ Δ. Π. Ταγκοπούλου τὸ ρομάντζο «Πλάι στὴν ἀγκάθη». Καὶ γιὰ νὰ ξαναγενοῖσιν καὶ πάλιν αὐτὸν Πρόλογον, ὁ Ζηκάκης εἶδε πῶς εἶναι καλὸς πιά νὰ κοπιάξωμε περισσότερον τὸ Ἑλληνικὸ βιβλίο, ἀφοῦ ὁ καιρὸς ποὺ τὸ Ἑλληνικὸ βιβλίο ἔδρανε κ' ἐσάτιζε στὰ ὑπόγεια τοῦ ἐκδότη ἐπέραιε γιὰ πάντα. Αὐτὸ τὸν ἀνοίχτο δρόμον φιλοδοξοῦν

καὶ δώσουνε στὸ Ἑλληνικὸ βιβλίο ἡ Ἑκδοτικὴ Ἑταιρεία «Τύπος» μὲ τὰ νεοελληνικὰ βιβλία ποὺ λογαριάζει νὰρχίσει νὰ γράζει (κ' ἔχει ἐξασφαλισε ἀρκετὰ ἴσαμε τώρα) κι' ὁ κ. Ζηκάκης μὲ τὶς «Λογοτεχνικὰς ἐκδόσεις».

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Η Revue Critique τοῦ Νομβρίου. Οἱ διανοητικοὶ ἄνθρωποι κι' ἡ πολιτικὴ.

— Τὸ γαλλικὸ περιοδικὸ «Le Renue Critique» ποὺ σὸ ξανάρχισμα τῆς ἐκδόσεως του γένηκε δεχτὸ μὲ πολὺ θερμὰ λόγια ἀπὸ τὸ γαλλικὸ τύπον, ἀφιέρωσε ἓνα εἰδικὸ τεῦχος στὴ μνήμην τῶν συνεργατῶν του ποὺ πέθαναν γιὰ τὴ Γαλλία: Τῶν Πιερ Ζιλιμπέρ, Ζαν - Μάρκ Μπερνουά, Ἀντρέ ντυ Φρενουά, Λιονέλ ντε Ριέ, Σαρλ Ντεσσάρ, Μωρίς Λυιάρ, Ρομπέρ ντε Φρεβίλ, Γουσταῦ Βαλμὸν, Ἀνρί Σελλερνέ, Ἀλφρέ ντε Λα Μπάρ, ντε Ναντιέγ, Προσπέρ - Ἀνθ Ντεβός, Σαρλ Μπερνουά, Μαροῦλ Νιρουνέ, Πῶλ ντε Μουζέν - Ροκεφόρ, Πιερ Ρουσσέλ, Ζοζέφ ντε Μπὸνν, Ἐντινὰρ Νιέκ, Ρασὸλ Μονιέρ, Ἀνρί ντε λα Μαρνιέρ, ποὺ σκοτώθηκαν σὶν πόλεμον. Τῆς Ρενέ ντε Μπρασονερ ποὺ σκοτώθηκε στὴν ἐκκλησίᾳ τοῦ Σαιν - Ζερβαί. Τῶν Πῶλ Ἀκέρ, Ἀνρί Ρουζῶ, Ζαν Μπρισεὶ ποὺ πέθαναν σὶν στρατό.

Τὸ τεῦχος ἀπὸ τοῦ Νομβρίου κυκλοφορεῖ σὶν Βιβλιοπωλείᾳ.

— Τὸ τελευταῖον τεῦχος τοῦ Mercure de France δημοσιεύει τὴν ἀπάντησιν ποὺ ἔδωσαν μερικοὶ λογγοὶ στὰ παρακάτω δύο ρωτήματα ποὺ τοὺς ἔκανε τὸν Ἀπρίλη τοῦ 1914 κάποιο γαλλικὸ περιοδικόν. Οἱ τραυματισμένοι καιροὶ μας, ὅπου λίγοι ἄνθρωποι μποροῦν νὰ εἰποῦν πῶς μένουν ἐντελῶς σὸδέτεροι, ποῦ σὶν διάφορα πολιτικὰ ρεύματα, δύνουν ξεχωριστὸ ἐνδιαφέρον στὶς γνώμες τῶν διανοουμένων, ποὺ μερικὲς ἀπ' αὐτὰς δημοσιεύουμε παρακάτω.

Τὰ ρωτήματα τοῦ γαλλικοῦ περιοδικοῦ ἦσαν τὰκόλουθα δύο.

«Ψηφίζετε ἢ ὄχι; Καὶ γιὰ ποιοὺς λόγους»;

«Νομίζετε πῶς οἱ διανοητικοὶ ἄνθρωποι τοῦ τόπου μας ἔχουν ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν πολιτικὴ ἢ ὄχι»;

Σ' αὐτὰ ἀποκρίθηκε ὁ Λέων Ἐρνὲ, παλαιὸς πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Γκονκούρ, πῶς εἶναι θεμελιὸς ψηφοφόρος, καὶ ἀπάντησε:

«Ἀλλωστε θὰ δυσκολευνέμουντα νὰ πιστέψω πῶς μερικοὶ ἀπὸ μᾶς εἶναι τόσο ἀδιάφοροι γιὰ τὴν πολιτικὴ, »

Ὁ Ι. Ρουσσὺ ἔγραψε:

«Ψηφίζω... Ἡ διανοητικὴ τάξις εἶναι κάπως ὀργισμένη, ἂν ὄχι ἐναντίον τῆς πολιτικῆς, τοῦλάχιστον ἐναντίον τοῦ πολιτικοῦ»

Ὁ Ρενέ Μπουλνέδ δεβαίωσε ξερὰ - ξερὰ: «Ψηφίζω. Ὅλοι ἔχουμε χρέος νὰ ψηφίζουμε».

Ὁ ρομαντιζογράφος Σαρλ - Ἀνθ Ἰος δήλωσε: «Πάντοτε ψήφισα. ποτε δὲν πέτυχε ὁ δικός μου ὅπο ψήφιος» καὶ πρόσθετε παρακάτω: «Ἡ διανοητικὴ τάξις ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν πολιτικὴ μόνον σὶς κρίσιμες ἐποχὰς ποὺ τὶς γεννοῦν οἱ πολιτικοὶ μὲ τὴ δουλικὴ τους διαγωγὴ ἀπέναντι τοῦ ψηφοφόρου»

τους. Νομίζω πώς θριοκόμαστε σις παραμονές μιας τέτοιας κοινωνικής κρίσης».

Ο Πάλ Στυνταί, ο φιλολογικός κριτικός του «Χρόνου» έγραψε: «Ναι, ψηφίζω συνήθως, πρώτα πρώτα γιατί θέλω να έχω το δελτίο του ψηφοφόρου που μπορεί να μου χρειαστεί, κι' ύστερα γιατί, το κλίω κάτω της γραφής, ένας έξυπνος βουλευτής αξίζει περισσότερο από ένα θάλαα. Δίνω περισσότερη σημασία στην προσωπική αξία των υποψηφίων παρά στα προγράμματά τους. Θα ψηφίζα εδχαρίστως τον Άνατόλ Φράνς ή τον Μπορρές, εφόσον τον Ταριεμπιόν».

Ο Γ. Παυλόσκα, αρχισυντάκτης της «Κομέντια», αποκρίθηκε:

«Ποτέ δε βρήκα κανέναν υποψήφιο που να παρουσιάζει ενδιαφέρον. Αυτός είναι ο μόνος λόγος που δεν αποφάσισα ποτέ μου να ψηφίσω. Έχω σταθερή πεποίθηση πως οι περισσότεροι ψηφοφόροι βασίζονται στην ίδια με μένα περίπτωση, και πως εκείνοι που πεινχάινουν σις εκλογές, δεν αντιπροσωπεύουν πραγματικά την περιφέρειά τους».

Ο Άνρι Ντυβεργονά βρονήθηκε νάποκριθεί, λέγοντας πως δεν είχε ως αυτό το ζήτημα καμιά, μα καμιά, αρμοδιότητα».

Ο Ερνέστος Λά Ζενές, που πέθανε στο διάστημα του πολέμου, αποκρίθηκε:

«Ούτε ψηφισα, ούτε ψηφίζω, κι' ούτε θα ψηφίσω ποτέ μου... Είμαι όπαδός της δύναμης, της μαγισσίας, γιατί έχω την πεποίθηση πως ο λαός δεν μπορεί να οδηγηθεί στην ευτυχία, στην αυτοσυνείδηση και στην τελειοποίηση, παρά μόνο με κλωτσιές στα πισινά».

Ο μυθιστοριογράφος Πάλ Άκέρ, που πέθανε στον πόλεμο, απάντησε:

«Δεν ψηφίζω ποτέ μου. Ο ψηφος είναι το πιο μεγάλο ψέμα που υπάρχει, και δε χρησιμοποιεί παρά μόνο σις μειονοψηφίες που θριοκονται στα πράματα. Παιδ' δε θάλλαχτεί ένα πολιτικό σύστημα με την ψηφοφορία, γιατί αυτό το ίδιο κάνει και τις εκλογές».

Ο Κλεμάν Βασιέλ του «Ματέν» αποκρίθηκε με πολλή μειοφροσύνη:

«Ψηφίζω... Έχω την ιδέα πως για την πολιτική παθαίνουνται και παθαίνονται όλοι οι μεγάλοι συγγραφείς — οι αληθινά μεγάλοι».

Ο Ρεμό ντι Γκουρμόν δηολόγησε:

«Ναι, είναι αλήθεια: αν και είμαι άρροισωμένος σ' ένα σύστημα που ως τώρα μου εξασφάλισε τη λευτεριά μου ως ανθρώπου κι' ως συγγραφέα, και που γιαυτό το εθγγωμονώ, ποτέ μου δεν ψήφισα. Μα είναι πιθανό πως δε θα έκανα το ίδιο μ' ένα πολιτικό πνεύμα που θα μου την απειλούσε ή και μήνο θα μου την άμφισθητούσε».

Ο Βιλλέ είπε νεία σκέτια:

«Σις διάφορες συνεικίες στο Παρίσι, όπου έζησα από πότε που έχω ψήφο, είδα πάντοτε, σις πολέχρωμες άγγελίες των τοίχων, δυο ειδών υποψηφίους:

α.) ένα τειραπέρατο, μα παλιάνθρωπο.

β.) έναν άνθρωπο χρηστό, μα ήλιθιο.

«Ανάμεσα σ' αυτούς τους δυο ή καρδιά μου δεν ιαλανιέται: Υψώνεται. Γιατί μένω σ'αυτί μου

Ο Ζαν ντε Μονερόν το εξετάζει αλλιώς το ζήτημα: «Ναι, λέει, ψηφίζω και βάζω τους άλλους να ψηφίσουν, γιατί είμαι δήμαρχος του χωριού μου γεννήθηκα, κι' όπου έχω έξι μέτρα γή που θα γίνουν, έλπίζω, το τελευταίο μου κατασφύγιο».

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

LE MONDE NOUVEAU (Νοεμβρ).—Τοταίν: Τα γαλλικά κι' Άγγλικά παγκόσμιες γλώσσες.—Πάλ Φόρ: Ο Καρλομάγνος ή ο άθως όνειροπόλος, ποίημα.—Πικάρ: Για τον ποιητή Γουσταύο Καν.—Ρίτσαρ Άλδινγκτον: Τρόμος ποίημα (άγγλικά).—Μέλβιλ: Ο Όσκαρ Ουάιλντ (τέλος).—Μαρσέλ Μπαριέρ: Τα περασμένα, ρομάντισο.—Επιθεώρηση του μηνός.—Εμπόριο και Βιομηχανία. κτλ.

ΑΥΞΗΣΙΣ ΤΟΚΟΥ

Ο Υπουργός των Οικονομικών εν τη επιθυμία του όπως ενισχύση την άποταμεινικήν τάσιν του Έλληνικού λαού διά της επενδύσεως των οικονομικών ατόν δι' Εντόκων Γραμματίων Έθνικής (Αμύνης και έχων επί όνν τον δι, εν τη σημερινή αύξήσει του προσφερομένου εις τα κεφάλαια τόκων, δέον να βαίνη παραλλήλως αύξανόμενος και ο τόκος των όποϊων άπολαμβάνουσι οι άγοράζοντες Έντοκα Γραμμάτια, άπεφάσισε ν' αύξηση των τόκων ατόν.

Ότιω πάντα τα μετά την 10ην Δεκεμβρίου ε. έ. εκδιδόμενα ή όπωσδήποτε άναεοόμενα Έντοκα Γραμμάτια Έθνικής Αμύνης θα παρέχουσι τόκον τόν μεν τριμηνια 5 ο/ο αντί του μέχρι σήμερον 4 1/2 ο/ο, τόν δε εξαμηνια 5 1/2 ο/ο αντί 5 ο/ο.

Όσαύτως εν τη άποφάσει του ό κ. Υπουργός των Οικονομικών καθώρισε, όπως εκδίδονται από της 10ης Δεκεμβρίου και έτήσια Έντοκα Γραμμάτια με τόκον 6 ο/ο.

“Le Gaulois,”

ΕΣΠΕΡΙΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΑΛΛΙΚΗΣ

Όδός Φιλελλήνων 14

Διευθυντής: Σ. ΣΑΡΙΒΑΖΕΒΑΝΗΣ

καθηγ. της Γαλλ. εν τη Δημοσίᾳ Έμπορικῇ Σχολῇ Ἀθηνῶν

Νέαι τάξεις από της 11ης και 15ης Νοεμβρίου δι' όλα τα τμήματα (elementaire, moyen και Supérieur). Ειδικοί τάξεις διά δεσποινίδας και κυρίας. Διδασχομένη μέθοδος ή παγκοσμίον φήμης μέθοδος Alge με άριστα ταχέι και ασφαλή άποτελέσματα. Πληροφορίαι και έγγραφα καθ' έκάστην έσπέραν από 5—8 μ. μ.

ΔΗΛΩΣΗ

“Όσοι παρακολουθούν το ΔΟΝ ΚΙΧΩΤΗ και όσοι θέλουν να τον διαβάσουν τώρα και δεν έχουν τα πρώτα φύλλα, μπορούν να τα ζητήσουν από την εταιρείαν “Τύπος” και θα τους τα στείλει άμέσως.